

फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको अध्यक्ष एवं गाउँसभाका अध्यक्ष
श्री बृजहाड आङदेम्बेज्यूले

गाउँसभाको १३ औं अधिवेशनमा प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रम

फाल्गुनन्द गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
फाक्तेप, पाँचथर

फाल्गुनन्द गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू, पत्रकार महासंघ पाँचथर अध्यक्ष एवं सबै संचारकर्मी साथीहरू र कर्मचारीहरू सबैलाई फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको १३ औं अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

यस गरिमामय सभामा गाउँपालिको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई विभिन्न माध्यमबाट सुझाव दिनु हुने सम्पूर्ण राजनितिक दल, शिक्षक संघ संगठन, सहकारी संस्था, गाउँपालिकाका विषयगत शाखा, आमा, बुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरू लगायत सहजकर्ताहरूलाई हार्दिक आभार सहित हामी सबैको तर्फबाट धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

यस अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, राजनीतिक अग्रगमन र लोकतन्त्रको सवलीकरणको क्रममा भएका ऐतिहासिक आन्दोलनहरूमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण शहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।

समृद्ध फाल्गुनन्द: कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार र सुसंस्कृत समाज भन्ने लक्ष्यका साथ समस्त गाउँपालिका वासीको समृद्धीको चाहाना र हामीले निर्वाचनका क्रममा फाल्गुनन्दवासी प्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरू पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आ.व. २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौं। यसका लागि दीगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दीगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृद्ध फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको लक्ष्य हासिल गर्न सार्वजनिक, निजीक्षेत्र र समुदायको साझेदारी विकास गरिनेछ ।

गाउँपालिकालाई कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउने, पूर्वाधारमा गुणस्तर, स्वास्थ्यममा विश्वासिलो र शिक्षामा नमुना गाउँपालिका बनाउँदै गाउँपालिकालाई पर्यटकिय गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्ने, भूमिहिन तथा सुकुम्बासीहरूको व्यवस्थापन गर्ने, स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिकाको पहिचान कायम राख्ने र योजनाबद्ध शहरीकरण तथा वस्ति विकासलाई यस नीति तथा कार्यक्रममा प्रमुख प्राथमिकताहरूको रूपमा लिइएको छ। समृद्ध फाल्गुनन्द: कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार र सुसंस्कृत समाज भन्ने दिर्घकालिन सोच र लक्ष्य प्राप्त गर्नका लागि यस गाउँपालिकाको आ.व. २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रम यस सभामा प्रस्तुत गर्दछु ।

विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ महामारीबाट थलिएर माथि उठ्न लागेको अर्थतन्त्र पुनः युक्तेन युद्ध र सोबाट विश्व आपूर्ति श्रृंखलामा आएको संकुचनले नेपाललाई समेत प्रभाव पारेको छ । यसबाट संघीय सरकारको राजश्व परिचालनमा प्रभाव पर्दा स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तारणमा कमी आएको छ ।

नेपालले जनसांख्यिक लाभ लिदै अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा उक्लिनै लाग्दा हरेक दिन २ देखि ३ हजार युवाहरू रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेशिनु पर्ने अवस्थाले हामी सबैलाई गम्भीर बनाएको छ। फाल्गुनन्द गाउँपालिकाका युवा शक्ति समेत दैनिक रूपमा विदेश पलायन भैरहेको अवस्था छ । गाउँपालिकाबाट बाह्य वसाइ सराइका कारण हाम्रा गाउँघरहरू सुनसान वस्तीका

रूपमा रूपान्तरित हुदैछन् । उब्जाउ खेत वारी बाँझो हुन पुगेको छ । यस सन्दर्भमा युवालाई देशभित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको वसाइलाई आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेको छ ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अगाडी बढाउदै तिब्र र दिगो आर्थिक विकास गरी **समृद्ध फाल्गुनन्दको** मुल लक्ष्य हासील गर्नु परेको छ । यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सृजना भएको छ ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाई सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्य छ । यसका लागि विद्युतीय सुशासन प्रणालीलाई सेवा प्रभावमा ब्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

विद्यमान अवसरहरू:

हाम्रा गाउँपालिकालाई समृद्ध बनाउनका लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेका छन्:

- १। संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
- २। आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
- ३। विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
- ४। गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
- ५। सबै वडामा सडक पूर्वाधारको पहुँच हुनु ।
- ६। सडक निर्माणमा भएको लगानी संगै गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाई बजार सम्मको पहुँच स्थापित हुनु ।
- ७। सिंचाइको व्यवस्था पर्याप्त पुगनुको साथै गाउँपालिका कृषिको लागि उर्वर भूमी हुनु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

अवसरहरू सँगै हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेकाछन्:

- १। रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
- २। बजारको सूचना कृषकलाई समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
- ३। गुणस्तरीय बीउविजन/मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
- ४। युवा जनशक्तिलाई कृषि ब्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु । ब्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
- ५। वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु ।
- ६। निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
- ७। सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना ,डिजाइन तथा ड्रइड विना गरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।

- ८। भिरालो ठाउँ, बाढी पहिरो तथा डुवान लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका वस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु।
- ९। अव्यवस्थित बस्ती विस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित बस्ति विकास गर्नु।
- १०। बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु।
- ११। सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू बाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र व्यवस्थित गर्नु ।
१२. प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थ ढुंगा गीटी बालुवा को मापदण्ड अबलम्बन नगरि अत्यधिक दोहन रोक्नु ।
१३. विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।
१४. गाउँपालिकाबाट बसाइ सरेको संख्या दिनानुदिन बढ्नु ।

नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत व्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, पन्ध्रौं आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

पन्ध्रौं योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र, गाउँपालिकाको आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च योजना, गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याइएका कानुनी प्रावधान समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएको छ ।

गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा गाउँपालिका भित्रका आम उपभोक्ताहरू, सर्वसाधारण जनता, उद्योगी व्यवसायीहरू, सामाजिक संघ संस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहदै आएको छ। विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरूले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानुनी ढाँचा भित्र आवद्ध गराउने हो। आम नागरिकहरूले साथ सहयोग, सुझाव दिने हो। जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छता युक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ।

गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण लाई अद्यावधिक रूपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितव्ययी बनाइनेछ । यसबाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउदै पूँजीगत खर्च चालु खर्चको तुलनामा बढाउने नीति लिइएको छ। संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्म निर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ।

यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएको छ। जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागिताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई जोड दिइनेछ ।

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु, चालु आ.व.को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धीहरुको संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

सडक तथा यातायात:

यस गाउँपालिकामा हाल सम्म ८ किमि पक्कि सडक, १५ किमि ग्राभेल सडक तथा १२०० किमि भन्दा बढी धुले वा कच्चीसडक रहेको छ। गाउँपालिकाका सबै वडामा सडकको पहुँच पुगेको छ। गाउँपालिकाले विभिन्न वस्ती र पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा समेत सर्वयाम गाडी चल्ने सडक पूर्वाधार विस्तार गरेको छ । गाउँपालिकाबाट अन्य गाउँपालिका तथा प्रमुख राजमार्ग सम्मको सडक पहुँचलाई सुदृढ बनाइएको छ ।

सिंचाइ:

गाउँपालिका विभिन्न वडामा गरी कूल ६ सय ५ हे. मा सिंचाइ सुविधा प्राप्त हुने अवस्था सृजना भएको छ । सबै वडामा सिंचाइको विकासका निम्ति साना सिंचाइ आयोजना अन्तर्गत कुलोहरु निर्माण गरिएको छ । चालु आ.व. मा १२ वटा सिंचाइ आयोजनाहरु सम्पन्न भएका छन् । तथापी जलवायु परिवर्तनको प्रभावका कारण डिजाइन अनुसार पानी प्राप्त हुने कुरामा चुनौती थपिएको छ ।

सामाजिक विकास:

गाउँपालिकामा ५ शैयाको आधारभुत अस्पताल निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ। कार्यालयबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवा लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य, बैकिङ कारोबार आदिमा सूचना प्रविधिको प्रयोग भएको छ। विभिन्न लक्षित समुहका लागी शिपमुलक तथा क्षमता विकास सम्बन्धि दर्जनौ तालिमहरु संचालन भएका छन् । जसबाट १ हजार भन्दा धेरै लक्षित समुदायका नागरिकहरु लाभान्वित भएका छन् । गाउँपालिकाले आम नागरिकहरुलाई लक्षित गरेर ३ स्थानमा निशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरेको छ । जसबाट १ हजार बढी नागरिकहरु लाभान्वित भएका छन् ।

विकासका विभिन्न क्षेत्रमा महिला तथा युवाहरुको संलग्नता बढेको छ । युवाहरुको खेलकुदमा संलग्नता बढाउनका लागि एक वडा एक खेलकुद मैदान निर्माण भएको छ । घुर्बिसे पंचमी बजार र नवमीडाडौँ बजारमा कभर्डहल निर्माण सम्पन्न भएका छन् ।

आर्थिक विकास:

हाल सम्म गाउँपालिकामा २५ किमि भन्दा बढी कृषि सडक निर्माण भएको छ । राँके बजारमा शीतगृहको निर्माण भै सञ्चालन हुने क्रममा रहेको छ। कृषि सहकारी संस्थालाई ब्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनका क्षेत्रमा लगानी गर्न उत्प्रेरित गरिएको छ । गाउँपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थलहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने कामलाई ब्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । रोजगारी सृजना गर्न गाउँपालिका भित्र रहेको श्रम शक्तिको लगत तयार गरि विभिन्न सीपमूलक तालिम सञ्चालन गरिएको छ । यसबाट १ हजार २ सय जना जनामा रोजगारी सृजना भएको छ ।

वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन:

वन, वनस्पति, वन्यजन्तु, जैविक विविधता, जलाधार व्यवस्थापनलाई समेटने गरी यसबाट प्राप्त हुने काठ, दाउरा, जडिवुटी, हरित उद्यम र पर्यावरणको विस्तारको लागि पहल गरिएको छ । गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक वन तथा कबुलियति वनमा उपयोग र संरक्षण सहितको वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनका अभ्यासहरू प्रारम्भ गरिएको छ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास:

गाउँपालिकाले ९ वटा ऐन, ४ नियमावली, १७ वटा कार्यविधि, तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । त्यसै गरी व्यवस्थित शहरीकरण तथा वस्ति विकासको लागि आवश्यक भु उपयोग नीति कार्यान्वयनमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाले गत आ.व. को स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA) मा ७३।५० प्राप्त गरेको छ । राजस्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट आन्तरिक राजस्व स्रोतको दायरामा वृद्धि गराउने प्रयास भएको छ ।

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, अब म आ. व. २०८०/८१ को विभिन्न विषयगत एवं क्षेत्रगत प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

शिक्षा

१. शिक्षा नियमावली, शिक्षा नीति, बहुभाषा शिक्षा निर्देशिका जस्ता कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था मार्फत शिक्षा क्षेत्रको गुणस्तरनियमन एवं प्रवर्द्धन गरिने छ ।
२. गाउँपालिका भित्र रहेको प्राविधिक शिक्षालयलाई सर्वसुलभ र सबै विद्यार्थीहरूको पहुँच योग्य बनाउदै लगिनेछ । नियमित सुपरिवेक्षण र अनुगमनको माध्यमबाट गुणस्तरीय प्राविधिक शिक्षामा जोड दिइनेछ ।
३. गाउँपालिकाको स्थानीय शिक्षा पाठ्यक्रम तर्जुमा गरी लागु गरिने छ । विद्यालयको शैक्षिक क्रियाकलापमा एकरूपता कायम गर्न गाउँपालिका स्तरिय शैक्षिक क्यालेण्डर लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. विद्यालय बाहिर रहेका र बिच मै विद्यालय छोड्ने बालबालिकाहरूलाई विद्यालय शिक्षा पुरा गर्न प्रोत्साहनका लागि विशेष प्याकेज सञ्चालन गरिनेछ ।
५. विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार, स्वास्थ्य तथा सरसफाईको सुविधा र आधारभुत खानेपानी सुविधा विस्तार गर्दै शिक्षकहरूको व्यावसायिक क्षमता विकासको लागि लगानी गरिनेछ ।
६. संस्थागत विद्यालयहरूको विभिन्न सूचकहरूको आधारमा वर्गिकरण गरी वैज्ञानिक ढंगले शुल्क निर्धारण गरी लागु गरिनेछ ।
७. अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षा दिन इच्छुक सामुदायिक विद्यालयहरूलाई पूर्वाधार तथा शिक्षक दरबन्दी लगायतका कार्यमा प्रोत्साहन दिई निजी विद्यालय सरह सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर कायम गरिनेछ ।
८. विषयगत शिक्षकहरूको अभिलेख व्यवस्थापन गरी गाउँपालिकाको शैक्षिक विकासमा उनीहरूको अनुभवलाई उपयोग गरिने छ ।
९. संस्थागत विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूलाई श्रम ऐनले तोके बमोजिम न्यूनतम पारिश्रमिक उपलब्ध गराउने नीति कार्यान्वयन गरिने छ ।

१०. सामुदायिक विद्यालयहरूमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपातमा विषयगत दरबन्दी एवं शिक्षक सरुवालाई व्यवस्थापन गरिने छ । विद्यार्थी संख्यालाई आधार मानेर दरबन्दी मिलानको कार्य नियमित रूपमा गर्दै लगिनेछ ।
११. “उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तव्य गाउँपालिका हाम्रो पहिचान” भन्ने आदर्श लक्ष्य प्राप्तिका लागि सरकारी तथा निजी क्षेत्रका शैक्षिक संस्थाहरूबाट प्रदान गर्ने उच्च शिक्षालाई थप गुणस्तरीय र सर्वसुलभ तुल्याउन त्यस्ता प्राज्ञिक संस्थाहरूसँग सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ ।
१२. विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा बालमैत्री तथा अपाङ्गतामैत्री संरचना निर्माण गरिनेछ ।
१३. सबै विद्यालयहरूमा पुस्तकालय, विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापनाको नीति लिइनेछ ।
१४. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका गुरुकुल र गुम्बा जस्ता शिक्षालयहरूको स्तर उन्नती गर्दै लगिनेछ ।
१५. सामुदायिक विद्यालयहरूलाई शैक्षिक नतिजाका आधारमा अनुदान वितरण गर्ने नीति लिइने छ ।
१६. आफ्ना छोराछोरीलाई नियमित विद्यालय पठाउने अभिभावक र उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१७. आधारभुत तहमा गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच बृद्धि गर्न दलित, अल्पसङ्ख्या, लोपोन्मुख र आर्थिक रूपले विपन्न तथा अपाङ्गता भएका बालबालिकाका लागी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१८. विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर सुधार गर्न सम्बद्ध विज्ञहरू रहेको समिति गठन गरी गाउँ शिक्षा सुधार योजना तर्जुमा गरिनेछ ।
१९. शैक्षिक सत्रको सुरुमै पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गरिनेछ साथै कक्षा १ देखि ६ सम्मका बालबालिकालाई दिइने खाजामा जड फुड मुक्त दिवा खाजाको नीति कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२०. शैक्षिक उपलब्धिमा गुणात्मक सुधार ल्याउन विद्यालयका गतिविधि तथा सिकाई प्रक्रियामा विद्युतीय सूचना प्रविधिको उपयोगलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
२१. विद्यार्थीलाई हप्ताको शुक्रबारको दिन नो बुकको अवधारणा अनुसार सीपमुलक तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप कक्षा संचालन गरिनेछ । सोही दिन ड्रेसको रूपमा स्थानिय जातजाति तथा संस्कृति झल्कने पहिरनको प्रोत्साहन गरिने छ ।
२२. प्रतेक ३ । ३ महिनामा अभिभावक, शिक्षक र विद्यार्थीबीच अन्तरकृया कार्यक्रम गरिने छ । सबै विद्यालयमा प्रतिस्पर्धाका आधारमा प्रधानाध्यापकको छनौट गर्ने नितिको अवधारणा लिइने छ ।
२३. सामुदायिक अध्ययन केन्द्रलाई वडाको मातहतमा ल्याइनेछ ।
२४. फाल्गुनन्द गाउँपालिकाले संचालन गर्ने राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड कार्यक्रमलाई व्यावस्थित गर्ने निति लिइने छ ।

भाषा तथा संस्कृति:

२५. गाउँपालिकालाई खुल्ला बहुसांस्कृतिक संग्रहालयको रूपमा विकास गर्न पूर्वाधार निर्माण गर्दा बहुसांस्कृतिक पहिचान र मौलिकता झल्कने वास्तुकला, मूर्तिकला, चित्रकला जस्ता संरचनाहरू निर्माण गरिनेछ ।

- २६। गाउँपालिका भित्र बोलिने विभिन्न जातजातिका मातृ भाषाहरुको संरक्षण गर्दै त्यस्ता भाषाको लिपी तथा व्याकरण लेखन तथा प्रकाशन गर्ने नीति लिइनेछ।
- २७। गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने महोत्सवहरुमा विविध जातीय भेषभुषा, कला साहित्य, संगित लगायतको झाँकी सहित प्रदर्शन गर्ने नीति लिइनेछ।
- २८। गाउँपालिकाको पहिचान झल्कने गीत तथा भिडियो निर्माण गरिनेछ।

युवा तथा खेलकुद:

- २९। खेलकुदको विकास गर्न विभिन्न खेलहरुका लागि खेलकुद मैदान लगायतका खेल पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरिनेछ।
- ३०। विषयगत खेल पुरस्कार राशीहरु स्थापना तथा दिगो व्यवस्थापन गर्दै जाने नीति लिइनेछ।
- ३१। वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरुले आर्जन गरेको ज्ञान र सिप सदुपयोग गर्दै स्वरोजगार र उद्यमशीलता विकासका लागि गाउँपालिकाको स्थानीय आर्थिक विकास योजना अन्तरगत समावेश भएका नवप्रवर्तनशील, लगायतका प्रोत्साहनमुखी कार्यक्रम संग आवद्ध गरिनेछ।
- ३२। युवा उद्यमशीलता विकासका कार्यक्रमहरु मार्फत युवालाई “विदेश हैन बिजनेस” भन्ने भावना जागृत तुल्याई स्वरोजगार उन्मुख गराइनेछ।
- ३३। युवा बेरोजगारी न्यूनिकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सिप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- ३४। “एक वडा, एक व्यायामशाला” को नीति लिई युवाहरुलाई प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- ३५। विपन्न, गरिब र सुकुम्बासी परिवारका युवाहरुलाई कपाल काट्ने तालिम, इलेक्ट्रोनिक्स सामग्री मर्मत, प्लम्बिङ तथा इलेक्ट्रिसियन, ब्युटि पार्लर, होटल म्यानेजमेन्ट, व्यावसायिक पशु पालन तथा तरकारी खेती जस्ता तालिमहरु प्रदान गरी गरीबी न्यूनिकरण र जिविकोपार्जनमा सहजीकरण गरिनेछ।
- ३६। गाउँपालिकाका गौरवका रुपमा रहेका खेलकुद प्रतियोगिताहरु आयोजना गर्न सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ। फाल्गुनन्द गाउँपालिका अध्यक्ष भलिबल कप प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिईनेछ।
- ३७। सम्भाव्यता र आवश्यकताको आधारमा थप खेलकुदका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण:

- ३८। लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।
- ३९। महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहिन, अति गरिब, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- ४०। ऐतिहासिक कालदेखि दलित तथा शील्पी समुदायले, जीवन निर्वाहको रुपमा अपनाइ आएका परम्परागत पेशालाई व्यवसायिक उद्यमको रुपमा विकास गर्न पुँजि लगानी सहयोग गरिनेछ साथै यसरी उत्पादित सामाग्रहीहरुको सम्भावित बजारिकरणको लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ।
- ४१। विकासका कार्यक्रमहरुमा टोल विकास संस्थाहरुलाई प्रभावकारी रुपमा सहभागी गराउन यस आवा देखि नै लागु हुने गरी टोल विकास संस्थाहरु प्रत्येक वडाको टोल(टोलमा गठन गर्ने नीति लिइनेछ।

- ४२। अपाङ्गता पुनःस्थापनाको लागि पुनर्स्थापन गृह स्थापना अवधारणाको नीति लिइनेछ। हिंसा पिडित महिला तथा बालबालिकाको लागि एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना गरिनेछ।
- ४३। ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वडास्तरबाट नै उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- ४४। “हिंसा मुक्त गाउँपालिका हाम्रो पहिचान” अभियान संचालन गरी सबै प्रकारका हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलता नीति लिइनेछ। पारिवारिक हिंसाद्वारा पिडितको संरक्षणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- ४५। महिला उद्यमशीलता विकासका लागि महिलाद्वारा प्रवर्द्धित व्यवसायको दर्ता तथा नविकरणमा निश्चित प्रतिशत कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ।
- ४६। गाउँपालिका तथा वडास्तरीय बाल क्लब गठन गरी प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ। हरेक वडामा एउटा बाल उद्यान निर्माण अभियान संचालन गरिनेछ। विद्यालयमा आधारित बालविकास केन्द्रहरूको भौतिक पूर्वाधारमा स्तरोन्नति गरिनेछ भने गाउँपालिकाका सबै वडाहरूलाई क्रमस बालमैत्रि वडा घोषणा गरीनेछ।

स्वास्थ्य

- ४७। नागरिकको पहुँच सुनिश्चित हुने गरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र चिकित्सकीय र प्रयोगशाला सेवा तथा अनुसन्धानात्मक कार्यहरू सञ्चालन गर्न आधारभुत अस्पताल, आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र, स्वास्थ्य ईकाइ केन्द्र स्थापना तथा स्तरोन्नति गरी रोकथाम, निदान र पुनर्स्थापन सेवालाई सहज र नियमित बनाइनेछ।
- ४८। नागरिकहरूलाई उच्च रक्तचाप र मधुमेह जस्ता रोगको निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षणको प्रबन्ध मिलाइने छ। गत वर्षबाट सुरु भएको ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य परिक्षण घर घरमै कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ४९। सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थीहरूको त्रैमासिक रूपमा आधारभुत स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- ५०। बर्थिङ्ग सेन्टर र स्वास्थ्य क्लिनिकहरूको सेवालाई स्तरोन्नति गर्ने क्रममा प्रयोगशाला सहितको सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- ५१। गर्भवती महिलाहरूको लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम र नवजात शिशुको लागि पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ५२। नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँग सहकार्य गरी रक्त सञ्चार सेवालाई सहज तुल्याइनेछ।
- ५३। गाउँपालिकाबाट गरिब परिचय पत्र प्राप्त गरेका विपन्न, अपाङ्गता भएका नागरिक, ज्येष्ठ नागरिक र एकल महिलाहरूको स्वास्थ्य जाँच र उपचारका लागि निजहरूलाई पाँचथर जिल्ला अस्पताल सम्म ल्याउन-लैजान लाग्ने एम्बुलेन्स सेवा वापत हुन आउने रकमको ५० प्रतिशत गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराइने निति लिइनेछ।
- ५४। यस वर्षबाट सुरक्षित प्रसुती हाम्रो दायित्व भन्ने अभियानका साथ सम्पूर्ण गर्भवती महिलालाई प्रसुतीको लागि जिल्ला अस्पताल पाँचथर सम्मको एकोहोरो एम्बुलेन्स भाडा गाउँपालिकाले व्यहोर्ने निति लिइनेछ।
- ५५। गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हुने परम्परागत औषधीजन्य वनस्पतिको संरक्षण, खेति प्रवर्द्धन र प्रशोधनका कार्यहरू संचालन गरिनेछ।

- ५६। आम नागरिकहरूको स्वास्थ्यलाई ख्याल गर्दै आयुर्वेद सेवा र प्याथलोजी सेवालाई गाउँघर सम्म सँग सँगै लैजाने नीति लिइनेछ ।
- ५७। स्वास्थ्य सेवामा वैकल्पिक चिकित्सालाई प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ । आयुर्वेद औषधालयहरूबाट भइरहेको गाउँघर क्लिनिक सेवालाई थप विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- ५८। जनशक्ति, उपकरण, औषधी, सेवाप्रवाहको गुणस्तर, समयावधि, व्यावस्थापन, सरसफाई समेतका आधारमा सामुदायिक स्वास्थ्य संस्थाहरूको मुल्याङ्कन गरिने छ ।
- ५९। महिला स्वयंसेविकाहरूको दक्षता विकास तालिम उपलब्ध गराई उनीहरूको सेवालाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ ।
- ६०। स्वास्थ्य क्लिनिकहरूले प्रदान गर्ने आधारभुत सेवाहरूको शुल्कलाई नियमन गरिनेछ ।
- ६१। जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गरीब तथा विपन्न जनसमुदायहरूलाई निःशुल्क स्वास्थ्य बीमा गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । गएको वर्षमा स्वास्थ्य विमा गरिएका नागरिकलाई नविकरणको लागी प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ६२। स्वास्थ्य चौकीहरूमा ल्याब सेवा सञ्चालनका लागि विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
- ६३। जेष्ठ नागरिक र अपाङ्ग भएका नागरिकहरूलाई घरदैलोमा गई निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण तथा नेपाल सरकारबाट पाउने निःशुल्क औषधि वितरण गरिने छ ।
- ६४। पुर्ण खोप सुनिश्चिता तथा दिगोपना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

आर्थिक विकास:

- ६५। स्थानीय आर्थिक विकासलाई योजनावद्ध रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । यस अन्तर्गत स्थानीय प्रतिस्पर्धी वस्तु वा सेवाको सहभागितामूलक पहिचान गरी ती वस्तु वा सेवाहरूको समग्र मुल्य शृङ्खला (उत्पादन देखि बजारीकरण सम्म) मा गाउँपालिका, निजीक्षेत्र, र सहकारी (समुदाय) समेतको सहकार्यमा स्थानीय आर्थिक विकासका योजना अन्तरगतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन ।
- ६६। उल्लिखित बमोजिम स्थानीय आर्थिक विकासका सम्भावनाहरूको पहिचान र ब्यावसायिक परिचालनका लागि गाउँपालिकाले विशेष पहल गर्नेछ । यसका लागि स्थानीय तहमा ब्यावसायिक वातावरणको विकास गर्न गाउँपालिकाले निजीक्षेत्र, सार्वजनिक क्षेत्र र सहकारी (समुदाय समेत) को सहभागिता रहने गरी एक स्थानीय आर्थिक विकास सम्वाद मञ्च गठन गरिनेछ ।
- ६७। नव प्रवर्तन र उद्यमशीलता प्रवर्धन गर्न स्टार्टअप इकोसिष्टमको विकास गर्न उद्यमशाला सञ्चालन गरिनेछ । यस अन्तरगत स्थानीय आर्थिक विकास पूर्वाधार निर्माण, आर्थिक सशक्तिकरण तथा वित्तीय साक्षरता सहितको सीप विकास, उद्यमशीलता विकास तथा नव उद्यमशीलता प्रवर्द्धन र विशिष्टीकृत वस्तुको उत्पादन तथा बजारीकरण समेटिनेछन ।
- ६८। गाउँपालिका भित्र रहेका जडीबुटी तथा औषधिजन्य विरुवाहरूको संरक्षणको लागि पहल गरिनेछ । महत्वपूर्ण जडीबुटीहरूको संकलन र गाउँपालिका बाहिर निर्यात गर्न कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

उद्योग तथा पर्यटन:

- ६९। औद्यौगिक तथा ब्यावसायिक विकासका लागि गाउँपालिका उद्योग वाणिज्य संघ सँग

साझेदारीको नीति लिइनेछ। औद्योगिक प्रदर्शनी स्थलको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ।

- ७०। स्थानीय होटल ब्यावसायीलाई होटल सञ्चालन र ब्यावस्थाप सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी रैथाने बालीहरुको उत्पादनलाई यस गाउँपालिकामा सञ्चालनमा रहेका सबै होटलमा सामुहिक मेन्युको रुपमा राखिने छ । स्थानीय उत्पादनबाट आम्दानी लिने र उत्पादनलाई पर्यटकको उपभोग संग जोड्नको लागि यसै वर्षबाट पहल थालिनेछ ।
- ७१। औद्योगिकग्राम पूर्वाधार निर्माण कार्य सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणामा सञ्चालन गरिनेछ। गाउँपालिका जनताको मागलाई मध्यनजर गर्दै सबै प्रकारका सुरक्षा सुनिश्चितताका साथ स्थानीय सरकार र उद्योग वाणिज्यसंघ सँगको सहकार्यमा राँके बजारमा कृषिजन्य उपजहरु बिक्री गर्न र घुर्बिसे पंचमी बजारमा पंशु पंक्षी हाटको सुरुवात गरिनेछ।
- ७२। उद्योग व्यवसाय दर्ता, नविकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनिक प्रकृयालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सरलीकरण र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ७३। सम्पूर्ण स्वदेशी कच्चा पदार्थ उत्पादन गर्ने साना तथा मझौला उद्योगहरुलाई उत्पादन स्थलसम्म सडक पूर्वाधार तथा विद्युतिकरणको पहुँच पुराइनेछ।
- ७४। पर्यटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा गरी सोही आधारमा पर्यटन पूर्वाधार विस्तार र पर्यटन विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- ७५। विभिन्न जातजातिको जातजाति परम्परागत पर्व, संस्कार र संस्कृतिहरुको प्रवर्द्धन गरिनेछ।
- ७६। विभिन्न जातजातिहरुको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक पहिचान अवगत गराउन पर्यटकहरुलाई होमस्टेसहित स्थानीय अर्गीनिक तरकारी तथा अन्य खाद्य उत्पादन पाहुना घरको रुपमा राख्न घर छनौट गरिनेछ।
- ७७। फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको प्रवेशद्वारहरु र महत्वपूर्ण बजार र पर्यटकिय स्थलहरुमा पर्यटकीय क्षेत्रको परिचय सहित पर्यटक आकर्षण गर्न डिजिटल डिस्प्ले /बिलबोर्ड राखिनेछ।
- ७८। गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको प्रचार प्रसारका लागि डकुमेन्ट्री निर्माण प्रसारण र ब्रोशर हरुको वितरण गरिनेछ।
- ७९। अन्तर गाउँपालिका सम्बन्ध प्रवर्द्धन गर्दै अन्य स्थानीय तहहरुका असल अभ्यासलाई अनुसरण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न थप राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गाउँपालिकाहरूसँग भगिनी सम्बन्ध विस्तार गरिनेछ।
- ८०। फाल्गुनन्द गाउँपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थलहरु जस्तै: लोहकिल डाँडा, सेहोनाम्लाड, बतिसे झरना, सुके पोखरी, नामसामी केसामी, नाम्तोकडाँडा, तिजोक, साप्सु लगायतका महत्वपूर्ण पर्यटकिय गन्तव्यमा पर्यटन पूर्वाधार विस्तारका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

कृषि तथा पशुपंक्षी:

- ८१। उच्च मुल्यका फलफुल, तरकारी तथा अन्नबालीहरुको पकेट क्षेत्रहरु पहिचान गरी सघन कृषि क्षेत्र निर्धारण गरी ती स्थानहरुमा ब्यावसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- ८२। वडा न १ मकै पकेट क्षेत्र, वडा न २ किवि पकेट क्षेत्र, वडा न ३ आलु पकेट क्षेत्र, वडा न ४ अकबरे खोर्सानी पकेट क्षेत्र, वडा न ५ कोदो पकेट, वडा न ६ कपास पकेट र वडा न ७ सुन्तला पकेटको रुपमा कृषि क्षेत्र निर्धारण गरि सो बमोजिमका कृषि उत्पादनहरु बढाउन आवश्यक ब्यवस्था मिलाइनेछ ।

- ८३। रैथाने बालीहरूको विउ संरक्षण, खेती विस्तार र बजारीकरणको लागि विशेष प्रबन्ध मिलाइने छ। गाउँपालिका भ्रमण गर्ने पर्यटकहरूलाई स्थानीय परिकारको ब्राण्डको रूपमा त्यस्तो खाना उपलब्ध गराइने छ।
- ८४। कृषि उपजको आयात प्रतिस्थापनको नीति लिई कृषि तथा पशुपालनलाई आधुनिक प्रविधिमा आधारित तुल्याउदै व्यवसायीकरण गरिनेछ।
- ८५। गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूको खण्डिकृत/वर्गिकृत एवं विस्तृत तथ्याङ्क आधार निर्माण गरिनेछ।
- ८६। उत्पादन लागत, थोक तथा खुद्रा मुल्य विश्लेषण गर्दै विचौलियाबाट उत्पादक माथि हुने ठगी तथा शोषण नियन्त्रणका लागि मुख्य कृषि उपजको गाउँपालिका भित्र समर्थन मुल्य निर्धारण गरिनेछ।
- ८७। व्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिंचाई, कृषि सडक, विद्युतिकरण, कृषि बजार, सित भण्डार तथा गोदाम घरहरूको पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ।
- ८८। मासु पसल तथा बधशालाहरूको पूर्वाधार स्तरोन्नती गरी स्वास्थ्य मापदण्डमा आधारित तुल्याइनेछ।
- ८९। कृषि उत्पादनको मुल्य श्रृंखलाको विकासलाई थप प्रभावकारी बनाउने क्रममा कृषि उपजको बजारीकरणका लागि कृषि बजार प्रणाली सफ्टवेयर निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने ।
- ९०। तरकारी उत्पादनको लागि व्यावसायिक, करेसावारी, बगरखेती, करार खेती र कौशी खेतीको लागि तालिम, प्रविधि र लगानीको व्यवस्था सहितको नमूना कार्यक्रम संचालन गरी प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ९१। यस वर्षबाट पशु कार्ड सेवा प्रारम्भ गरिनेछ । गाउँपालिकाका सबै पशुपालक कृषकलाई पशु खोपकार्ड प्रदान गरिने छ । पशु प्राविधिकलाई कम्तिमा हरेक ३-३ महिनामा कृषकको घरमा पुगी सो खोपकार्डमा पशुको स्वास्थ्य अवस्थाको बारेमा अभिलेखिकरण गर्ने र समस्या भएको पशुको उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ९२। पशुपन्छी सेवा मा कृषकहरूमा व्यवसायिक बाख्रा पालन ,बैंगुर पालन , गाई भैसीपालन कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिने छ।
- ९३। नश्व सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत कृतिम गर्भाधान सेवालाई थप सहज र सुलभ गरी सबै वडामा विस्तार गर्दै उन्नत जातका वीउ रागो साँढे हरूको वीउसारको रूपमा कृषक समुह कृषि सहकारी मार्फत व्यवस्थापन गर्न अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ९४। पशुपन्छीहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि रोग निदान प्रयोगशाला पशु उपचारका सामाग्री व्यवस्थापन पशुरोग सर्भिलेन्स निःशुल्क खोप सेवा तथा बाँझोपन निवारण शिविर कार्यक्रम मार्फत स्थलगत रूपमा प्राविधिक सेवा को व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ९५। पशुपन्छी हाट बजारलाई व्यवस्थित गरी प्रयोगमा ल्याइने छ सबै वडाहरूमा पशुहाट सँकलन केन्द्र स्थापना गरी हाट बजार लाई थप व्यवस्थित गर्दै बधशालाको निर्माण तथा सुधार गरी स्वच्छमासु उत्पादनलाई जोड दिईने छ ।
- ९६। सन्तुलित पशुआहारा प्रवर्धनको लागि हरियो उन्नत जातको पोशिलो घाँसमा आधारित पशुपालनमा जोड दिन हिउँदे तथा वर्षे विरुवा तथा सेट्स/बहुवर्षे घाँसको विउ/वितरण तथा श्रोत केन्द्र स्थापना कार्यक्रम लागु गरिने छ ।

- ९७। फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको दुधमा आत्मनिर्भर गरी दुध उत्पादन र अभिवृद्धि गरी आयात प्रतिस्थापन र निर्यात प्रवर्धनमा पहुँच विस्तार गर्न साना डेरी प्रवर्धनप्रसोधन केन्द्र स्थापना , गरी सबै वडामा थप विस्तार गरीने छ ।

सहकारी:

- ९८। सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै निच्छेप कर्ताहरूको हित संरक्षणका लागि अनुगमनलाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ ।
- ९९। उत्पादनमूलक सहकारीहरूको स्थापना गरिएमा विँउपूजी लगानीको रूपमा सहयोग उपलब्ध गराइने र वार्षिक उत्पादनका अनुदान दिने नीति लिइने छ ।
- १००। गाउँपालिकाभित्र स्थापना हुने कृषि समूह निजी फर्म र सहकारीहरूको दर्ता तथा कार्य क्षेत्र अनुमति जस्ता विषयहरूलाई व्यवस्थित ढंगले अधि बढाइनेछ ।
- १०१। सहकारीहरूको माध्यमबाट उत्पादनशिल क्रियाकलापमा संलग्न नागरिकहरूको पूँजी संकलन तथा परिचालन गरी साना तथा स्वरोजगारीका अवसर श्रृजना गरी गरिबी न्यूनिकरण गर्ने योजनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १०२। कृषि लगायत विषयगत सहकारीलाई सो क्षेत्रमा केन्द्रित भै लगानी गर्ने नीतिलाई कठोर रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

सूचना तथा संचार:

- १०३। स्थानीय सञ्चार गृहहरूको सुदृढिकरण गर्दै संचार संस्था र गाउँपालिकाको सहकार्यमा जनहितकारी सूचनाहरू सम्प्रेषण गर्ने, गाउँपालिकाको निर्णय तथा सूचनाहरूमा सञ्चार संस्थाहरूको पहुँच बढाई खुल्ला सरकारको नीति लिइनेछ ।
- १०४। गाउँपालिकाका सम्पूर्ण गतिविधिहरूलाई नियमित रूपमा गाउँपालिकाको वेबसाइट तथा फेसबुक पेजमार्फत श्रव्य र दृश्य सामग्रीहरू नियमित सम्प्रेषण गरिनेछ । वर्षभरीका गाउँपालिकाका उपलब्धीहरूलाई फाल्गुनन्द टाइम्स पत्रिका मार्फत प्रकाशन गरिनेछ ।
- १०५। जिल्लाका पत्रकारहरूको क्षमता विकासको लागि पत्रकार महासंघ र पेशागत संघ संगठन संग सहकार्य गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १०६। विज्ञापन तथा सूचनामा स्थानीय संचार संस्थाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- १०७। नागरिकहरूको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै गाउँपालिकालाई सूचना मैत्रि बनाइनेछ ।
- १०८। गएको वर्षबाट सुरु भएको जिल्लाका आम सञ्चारमाध्यमलाई समानुपातिक विज्ञापन वितरण प्रणालीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन:

- १०९। न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र भित्रका विवादहरूको शीघ्र निरूपण गरी प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक नीति तथा कानूनहरूको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- ११०। न्यायिक समितिबाट न्याय निरूपण कार्यलाई निष्पक्ष, तटस्थ, पूर्वअनुमानयोग्य बनाउदै सबै मेलमिलापकेन्द्रलाई व्यावस्थित गर्दै लगिनेछ साथै गत वर्ष उत्पादन भएका मेलमिलापकर्ताको लागि पुन ताजकी तालिमको व्यावस्था गरिनेछ र आवश्यकता अनुसार आधारभुत, एडभान्स, डिजिटल तालिमको व्यावस्था गरिनेछ ।
- १११। कानुनी सचेतनामूलक कार्यक्रम सबै वडामा गरिनेछ, मेलमिलापकर्तालाई चौमासिक अन्तर्क्रियात्मक कार्यक्रम ,मेलमिलापकेन्द्रको सदस्य सचिव र मेलमिलापकेन्द्रको संयोजकलाई

न्यायिक कार्यसम्पादन प्रक्रिया सम्बन्धी प्रयोगात्मक तालिम संचालन गरिनेछ ।

- ११२। न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ११३। सभाबाट हालसम्म निर्माण भएका ऐन कानूनहरूलाई संग्रहित गरी स्थानीय कानून संग्रह प्रकाशन गरिनेछ ।
- ११४। मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

शुसासन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह:

- ११५। गाउँपालिका भित्र रहेका स्रोत साधन, सेवा केन्द्र लगायत सम्पूर्ण नागरिकहरूको पेशा व्यवसाय, सामाजिक आर्थिक अवस्था, रोजगारीको अवस्था सहितका विवरणहरू समावेश गरी विद्युतीय स्थानीय तह को अध्याविधिक पार्श्व चित्र तयार गरिनेछ ।
- ११६। गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरूको गुनासो तथा सेवा सम्बन्धी जिज्ञासा सुन्ने र सो को सम्बोधन अनलाईन प्रणाली कै माध्यमबाट सुनुवाई गर्ने गरी नागरिक गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली तयार गरी लागु गरिनेछ ।
- ११७। आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकी बक्यौता, पेशकी, बेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- ११८। प्रत्येक महिनाको आय/व्ययको मास्केवारी गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयको सूचनापाटि तथा वेवसाइटमा प्रकाशित गरिनेछ ।
- ११९। गाउँपालिका कार्यालयको मानव संसाधन पर्याप्त नभएको क्षेत्रमा सम्बन्धित विषयका विज्ञहरूलाई सहजकर्ता वा विशेषज्ञको रूपमा प्रयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- १२०। जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यक्रमलाई परिणाम मुखी बनाईनेछ ।
- १२१। गाउँपालिकाबाट प्रवाहहुने सम्पूर्ण सेवा र विकास निर्माणमा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, अपारदर्शिता तथा ढिलासुस्तीमा शुन्य सहनशीलताको नीति अख्तियार गरिनेछ । सो कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वडा कार्यालयहरू र सार्वजनिक स्थानहरूमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सुझाव पेटिकाहरू राखिने छ ।
- १२२। गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने योजना, लेखा, राजस्व लगायत सबै सेवाहरूमा सफ्टवेयर निर्माण गरी कागज विहीन प्रणाली बनाउन विद्युतीय प्रणालीलाई जोड दिईने छ ।
- १२३। गाउँपालिकाको काम कारवाहीलाई व्यवस्थित, पारदर्शी, जवाफदेही तथा सम्पूर्ण नागरिक समक्ष पुर्याउन “फाल्गुनन्द गाउँपालिका” नामक मोबाइल एप्स निर्माण गरि वडापत्रहरू, सूचनाहरू र गाउँपालिका प्रोफाइल आदिको जानकारी प्रदान गर्ने साथै फ्रि-वाईफाई जोन बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- १२४। प्रशासन संयन्त्रको उत्प्रेरणाको प्रवर्द्धनका लागी संघ र प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराउने सेवा र सुविधाको परिपुरकका रूपमा खाजा भत्ता, पर्यटन भ्रमण काज जस्ता अन्य सुविधा प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।

- १२५। गाउँपालिकाको सुरक्षालाई चुस्तदुरुस्त एवम् प्रभावकारी बनाउन वडाका विभिन्न ठाउँमा र पर्यटकीय स्थल तथा सुरक्षा संवेदनशील क्षेत्रहरूमा सि. सि. टि. भि. क्यामेरा जडान गरिने छ ।
- १२६। आधारभुत वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न नियमित रूपमा बजार अनुगमन गर्ने र यस्तो अनुगमनमा उपभोक्ताहरूलाई समेत संलग्न गराइनेछ ।
- १२७। गाउँपालिका भित्रका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरूको मिहिन ढंगले खोज तथा अध्ययन गरी अभिलेख राखी त्यस्ता जग्गाहरूको संरक्षण गरिनेछ ।
- १२८। विपन्न र न्यून आय भएका घर परिवार पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराई लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- १२९। सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक अनुमान योग्य र नतिजामुखि तुल्याउन मध्यकालिन खर्च संरचना पद्धति प्रयोगमा ल्याइने छ ।
- १३०। संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्य नीति तर्जुमा गरिनेछ ।
- १३१। सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक परिक्षण र सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार गरी यसै आर्थिक वर्ष देखि लागु गरिनेछ ।
१३२. राष्ट्रसेवकको कार्यसम्पादन मुल्याङ्कनलाई वस्तुनिष्ठ, वैज्ञानिक र प्रविधिमा आधारित बनाइने छ । प्रत्येक महिना अध्यक्षको अध्यक्षतामा, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुखहरूको बैठक बसी मासिक समिक्षा तथा प्रतिवेदन तयार गरिने छ ।

खानेपानी तथा सरसफाई:

- १३३। खानेपानीको जटिलतम समस्याको तत्कालिन, अल्पकालिन र दीर्घकालिन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानीको उत्पादन तथा वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- १३४। जलाधार संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरी गाउँपालिका भित्र रहेका भूमिगत पानीका मूलहरू, जलाधार र सिमसार क्षेत्रहरूको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै तीश्रोतहरूबाट खानेपानी आपूर्तिको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- १३५। विभिन्न खोला, नदी तथा अन्य स्रोतबाट खानेपानीलाई आपूर्ति गर्ने व्यवस्थाको लागि प्राविधिक सम्भाव्यता अध्ययन गरी संघ सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ ।
- १३६। जल पुनर्भरण योजना र वर्षातको पानी संकलन गर्ने प्रविधिलाई उपयोगमा ल्याउन प्रारम्भ गरिनेछ ।
- १३७। सडक किनारा र सार्वजनिक स्थानहरूलाई हरियाली र सुन्दर तथा सफा राख्ने कार्य गरिनेछ ।
- १३८। टोल विकास संस्था र सामाजिक संघ संस्थाहरूसँग फोहोर संकलन तथा व्यवस्थापन कार्यमा सहकार्यको नीति लिइनेछ । शुन्य फोहर प्रणाली सरसफाइ केन्द्र मार्फत आधुनिक प्रविधि अपनाइ बहुउपयोग (विटुमिन, प्लाष्टिक ब्लक) गरिनेछ ।
- १३९। जथाभावी फोहोर फाल्ने र फोहोर गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना तथा अन्य दण्ड सजाय गर्ने नीति लिइनेछ ।

- १४०। बजार क्षेत्रमा घर-घरमा पालिएका कुकुरहरुको दिशा पिसाबजन्य फोहोर सम्बन्धित कुकुर धनिले घर भित्रै व्यवस्थापन गर्नु पर्ने छ। सार्वजनिक सडकमा ल्याई दिशा पिसाब गराएको पाइएमा कानून बमोजिम कारवाही गर्ने नीति लिइनेछ।
- १४१। प्लाष्टिक जन्य फोहोर नियन्त्रण तथा न्यूनीकरण गर्न प्लाष्टिक झोलाहरुको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिने छ।
- १४२। गाउँपालिकाका मुख्य स्थानहरुमा समुदायको सहकार्यमा उपयुक्त जग्गाको खोजि गरी सार्वजनिक शौचालयहरु निर्माण तथा संचालनलाई अभियानका रुपमा अगाडी बढाइनेछ।
- १४३। खानेपानी तथा सरसफाइको सेवालाई प्रभावकारी बनाउन प्रारम्भिक स्मार्ट वाटर सिस्टम लागु गरिनेछ।

वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन:

- १४४। ठुला पूर्वाधार आयोजनाहरुको कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरुले वातावरणमा पार्ने असर न्यूनीकरणको लागि संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन, प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन गरिनेछ।
- १४५। खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्धन तथा वनको संरक्षण र हैसियतमा सुधार गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण र जीविकोपार्जनको अवसरमा वृद्धि गरिनेछ।
- १४६। पोखरी संरक्षण, पहिरो तथा गल्छि नियन्त्रण, विकासका पूर्वाधारको संरक्षण र नदि नियन्त्रण गरी जल, जमिन तथा जलाधारको संरक्षण तथा उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ।
- १४७। विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरी सो अनुसार विपद् पुर्व तयारी, विपद् न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
- १४८। ढुंगा गिट्टि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरुको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ।
- १४९। भुकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणको लागि भुकम्प प्रतिरोधि भवन तथा संरचना निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- १५०। विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषमा रकम अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी श्रोत परिचालन गरिनेछ।
- १५१। गाउँपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन गरी सोही आधारमा विशिष्ट प्रकृतिका विपद् जोखिम प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थान कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- १५२। विपद्को जोखिममा परेका नागरिकलाई गाउँपालिकाको कार्यविधी बमोजिम राहत र क्षतिपुर्तीको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।

भौतिक पूर्वाधार विकास:

- १५३। पूर्वाधार विकास सम्बन्धी आवधिक योजना, आवास योजना, र वस्ति विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- १५४। पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरु संचालन गर्दा लागत-लाभ विश्लेषणका आधारमा उच्च नतिजा एवं प्रतिफल दिने, समतामुलक विकासको आधारको रुपमा रहने, पिछडिएका र कम विकसित क्षेत्रलाई मूल प्रवाहिकरणमा ल्याउन सहयोग गर्ने आयोजनाहरु पहिचान गरी “आयोजना बैंक” तयार गरिने छ। सो बैंकमा समाविष्ट आयोजनाहरुमा मात्र बजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइनेछ।

- १५५। गाउँपालिकाको भूउपयोग क्षेत्र निर्धारण गरी वस्ति विकास योजना सहित भौतिक विकास गुरुयोजना तयार गरी आवास तथा वस्ति विकास, भवन तथा सार्वजनिक निर्माण लगायत पूर्वाधार निर्माण कार्य व्यवस्थित र गुणस्तरीय रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- १५६। दिर्घकालिन लगानी मार्ग दर्शनका लागि गाउँपालिका सडक गुरुयोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- १५७। आवासको हकलाइ सुनिश्चित गर्न सुरक्षित तथा रोजगारीको समेत व्यवस्था हुन सक्ने स्थानमा जग्गा प्राप्त गरी सहूलियत आवास योजना कार्यान्वयन गरिनेछ । यसका लागि निजीक्षेत्र संग साझेदारी समेत गर्न सकिनेछ ।
- १५८। एकिकृत शहरी तथा वस्ति विकास योजनाद्वारा निर्दिष्ट गरेका पूर्वाधारहरूको निर्माण कार्यका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र साझेदारहरूसँगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १५९। गाउँपालिकाको विकासमा रूपान्तरणकारी परिवर्तन ल्याउन सक्ने केहि ठुला आयोजनाहरू पहिचान गरी गाउँपालिका गौरव आयोजनाका रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ र त्यस्ता आयोजनामा श्रोतको अभाव हुन दिइने छैन ।
- १६०। एकिकृत शहरी विकास योजना तर्जुमा गरी अव्यवस्थित वसोवासलाई व्यवस्थित तुल्याउन एकिकृत वस्ती विकास आयोजना संचालन गरिनेछ । गाउँपालिकाको गहनाको रूपमा रहेको कर्भडहल, पार्क, खुल्ला ठाउँ, सामुदायिक भवन लाई मर्मत तथा पुननिर्माण गरी सभा समारोहहरू सभागृहमा संचालन गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
- १६१। विगत देखिका निर्माणाधिन तथा अधुरा योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्न क्रमागत रूपमा बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- १६२। घर निर्माणमा जनताको अनुत्पादक खर्च नहोस् र पुँजी चलायमान होस् भन्ने उद्देश्यले घर निर्माण गर्नु पूर्व नागरिकलाई घरको आवश्यकता, घरको लागत, मापदण्ड र उपयोग सम्बन्धमा निःशुल्क परामर्श दिइनेछ ।
- १६३। नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता २०६०, वस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड २०७२, राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति, भवन तथा योजना मापदण्ड २०५६ लगायतका राष्ट्रिय प्रादेशिक एवं स्थानीय भूमि व्यवस्थापन तथा भवन नियमन सम्बन्धी ऐन, मापदण्ड तथा निर्देशिकाहरूलाई कडाईका साथ लागु गरी सुरक्षित एवं व्यवस्थित निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १६४। भवन निर्माण अनुमति प्रकृत्यालाई प्रविधिमा आधारित तुल्याई सहजिकरण गरिनेछ ।
- १६५। गाउँपालिका भित्र भू-उपयोग नीति लागु गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
- १६६। गाउँपालिका भित्र सडकको मापदण्डलाई आवश्यकताको आधारमा कायम गरी सडक मापदण्डको समस्यालाई समन्वय गरी समाधान गरिनेछ ।
- १६७। गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेको भौतिक संरचनाहरूको आवधिक रूपमा मर्मत सम्भार कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- १६८। “एक वडा-एक पार्क” निर्माण नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
- १६९। फाल्गुनन्द गाउँपालिकाका सेवाग्राहीहरूको सिंहदरबारको रूपमा रहने प्रशासकीयक भवनको निर्माण कार्य यस आवा बाट सुरु गरिनेछ ।

- १७०। गाउँपालिकाको सीमा क्षेत्र यकिन गरी गाउँपालिका सीमानामा कलात्मक तथा गाउँपालिकाको ऐतिहासिक मौलिकता झल्किने गरी स्वागतद्वारहरूको निर्माण गरिनेछ ।
- १७१। विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार अद्यावधिक तथा मुल्यांकन गरी सार्वजनिक सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- १७२। प्रभावकारी सम्पति व्यवस्थापनका लागि सम्पति व्यवस्था सूचना प्रणाली तयार गरी लागु गरिनेछ ।
- १७३। पुर्वाधारका योजनाको निर्माण तथा सञ्चालनमा निजीक्षेत्र संगको साझेदारीका लागि विभिन्न आयोजना तयार गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- १७४। गाउँपालिका भित्र निर्माण भइ सकेका कच्ची सडकहरूलाई बाह्रौँ महिना चल्ने सडकको निति लिइनेछ ।
- १७५। नयाँ सडक ट्रयाक खोल्ने कार्यले गर्दा भुक्षय र बाढी पहिरोको जोखिम बढ्ने देखिएकोले यस कार्यलाई पुर्ण रुपमा निरुत्साहित गर्ने निति लिइनेछ ।
- १७६। गाउँपालिकाहरूको पुर्वाधारमा स्रोत परिचालन गर्न नगर विकास कोषमा गाउँपालिका शेयर स्वामित्व रहनेगरी आवश्यक प्रवन्ध मिलाइने छ ।

राजस्व तथा आन्तरिक स्रोत परिचालन:

- १७७। आन्तरिक आय व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोत बिक्रि सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याइनेछ ।
- १७८। आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, राजस्व बाँडफाँड, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, तथा गैससको स्रोत परिचालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला, प्रदेश सरकार, र नेपाल सरकारका निकाय तथा गैसस र विकास साझेदार संग परामर्श, समन्वय, र साझेदारी गरिनेछ ।
- १७९। करको दर सम्भव भएसम्म न्यूनतम गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ । प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गरी नागरिकहरू बिच रहेको असमानता न्यूनिकरण गर्दै लगिनेछ ।
- १८०। वडा कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी घर बहाल करमा रहेको चुहावट नियन्त्रण गर्न घरधनी र बहालमा रहनेहरूको अभिलेख अद्यावधिक राख्ने प्रणाली विकास गरिनेछ ।
- १८१। ढुंगा, गिट्टी बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थको ठेक्का व्यवस्थापनमा संघीय वन सम्बन्धी कानूनका कारण उत्पन्न जटिलतालाई दृष्टिगत गरी वैकल्पिक पद्धतिको रुपमा गाउँपालिका बाटै उत्खनन गरी बिक्री गर्ने विधि अवलम्बन गरिनेछ ।
- १८२। करदाताहरूलाई आफुले तिर्नु पर्ने मोटामोटी कर दायित्व र कर तिर्ने समयसीमा समयमै जानकारी दिन निजहरूको सेल नम्बरमा विद्युतिय प्रणालीद्वारा सन्देश प्रावहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- १८३। करदाताहरूको अभिलेख व्यवस्थापन सुदृढ गर्दै उत्कृष्ट करदाताहरूलाई पुरस्कृत तथा सम्मानित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- १८४। कर प्रशासनलाई सूचना प्रविधिमैत्री एवं करदातामैत्री तुल्याउँदै लगिनेछ ।

१८५। अव्यवस्थित बसोबासीहरूलाई लगाउदै आएको घरधुरी करलाई निरन्तरता दिइनेछ। घरको संरचना र प्रकृति अनुसार दरहरूको प्रगतिशिल पुनरावलोकन गरिनेछ।

१८६। करदाताको कर लगतलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी रूपमा उपयोग गर्न, करदातालाई कर सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्न डिजीटल कर प्रणाली लागु गरिनेछ।

रोजगार तथा स्वरोजगार कार्यक्रम:

१८७. आर्थिक विकासको क्षेत्रलाई रोजगार उन्मुख बनाइदै लगिनेछ। प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रमलाई नतिजामुखी तथा दिर्घकानिन आयोजनाहरूमा प्रयोग गर्ने नीति लिइनेछ।

१८८. युवाहरूको वैदेशिक पलायनलाई गाउँमै रोजगारी दिएर न्यूनिकरण गर्दै जाने अभियान चलाइनेछ।

१८९. वेरोजगार युवाहरूलाई सीपमुलक तथा आय आर्जन मुलक तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ।

धन्यवाद ।

श्री बृजहाड आडदेम्बे

अध्यक्ष,

फाल्गुनन्द गाउँपालिका, पाँचथर ।

मिति: २०८०/०३/०५